

ADRESSE

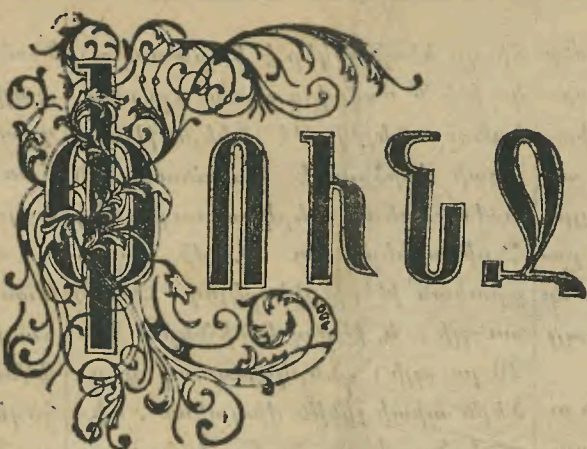
H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Arménien

POUNTCH

16 Nafé-Han, Balouk-Pazar 16

CONSTANTINOPLE

ՀԱՅՏԻ

Առ Տիգրի-Տէր Հ. Ս. Ալադճյան

Կ. Պ. Ս. Ս.

Պալլո-բազար Նախիջե Խան վերի յարկ Թիւ 16

Թիւ 2358

ՀԱՅՏԻ

1893 ՄԱՅԻՍ 15

ԽՄԲԱՅՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՉԻ

« Ծաղկեփունջի փոխան »
« այս անուն աղան 400, և այս »
« անուն էֆենդին 200 զրջ նուր- »
« քեց Հիւանդանայի » նմանեցելն »
« յուզարկարութեան առթիւ ».

Հիւանդանայի պատուարժան
Հոգաբարձութեան կողմանէ այս-
պիսի հրատարակութիւններ տես-
նելով քանի մ'որ յառաջ չա'տ
գոհ եղանք : Ուրեմն ժողովուրդն
ինքնին կըրկի բառնալ' նմանեց-
լոյ դադարի վերայ ծաղկեփունջ
և պսակ դնելու նորամուտ սովո-
րութիւնն, և թեթեւեղ նոր
ծախքն ի շուտայ պատասխար-
անն նուիրելով գումար մը : Կը
յիշեմք թէ քանի մը տարի յա-
ռաջ կեդրոնական վարչութեան
կրօնական ժողովն որոշեց արդե-
լու այդ նորամուտ սովորութիւ-
նը իբրեւ եկեղեցւոյ հակառակ,
և ի պաշտօնէ ծանոց, սակայն
չգործադրեցաւ : Վասն զի այդ
արդեւքն հրատարակութեան
քանի մ'որ ետքը, այդ արդեւքը
որոշող կրօնական ժողովն անդա-
մոց ոմանք ներկայ գտնուեցան
յուզարկարութեան հանգիսի,
և լուս մնացին երբ տեսան դա-
դարի վերայ և առջեւն բազում
և բազմազան ծաղկեփունջեր ու
պսակներ : Այս վարմանց դէմ
մեր լուս չկեցանք յայնժամ և
ձայն հանեցինք, բայց լսելի չե-
ղաւ :

Շատ փախարակի է որ դարձ-
եալ ժողովուրդն ինքնին բառնայ
նմանեցելն դադարի ի գերեզմա-
նատուն փոխադրելու առթիւ փո-
ղոցներն եկեղեցական թափառող
չըմադայելու սովորութիւնն ալ : և
փախարակաբար քահանայ հարք
և թաղական խորհրդարանը յու-
ղարկարութեան համար զանա-
զան անուններով մեծ մեծ գու-
մար պահանջելու և կանխիկ կամ
ընդ երաշխարութեամբ պա-
հանջելու նորամուտ սովորութիւնն
ի բաց թողուն, քաղցրութեամբ
ու դիմելով վարուի նմանեցելն տան
հետ, և վերջ տրուի դադարաւ-
նաց' գալով վարչութեանց և ա-
տեղութեան ընդդէմ քահանա-
յական դատուն ու թաղական
խորհրդարանաց, վերջապէս վար-
ուիլ այնպէս, որպէս պարտ և
վայել է հոգեւոր հօր ծառ ծանր և
սոսկալի է տեսնել եկեղեցական
պաշտօնեայ մը, հոգեւոր հայր մը,
անձնուիրութեան և այլ առարկ-
նութեան համար ուխտեալ պաշ-
տօնեայ մը, որ կը մատչի իւր
փրկելն սառուցեալ մարմնոյն
վերայ դառնապէս արտասուող և
ողբալով անձին, և կըսէ քանի
հարկը զրջ կուտաս կանխիկ կամ
կատարելու որ նմանեցելն եկե-
ղեցի տանինք և ի գերեզման ա-
ռաջնորդենք :

Այս տողերը կը գրեմք ոչ

միայն ժողովրդեան, այլ միան-
գամայն քահանայական դատուն
ի նպատակ : որովհետեւ կը ցան-
կամք որ քահանայ հարք ժողո-
վրդեան սիրելի հանգիստանն, և
ժողովուրդն սիրով ու յօժարու-
թեամբ կատարէ իւր պարտաւո-
րութիւններն, որ ունի առ քա-
հանայ : Թաղական խորհրդարա-
նաց ալ պարտն է ժողովրդեան
սիրոյ ու յօժարութեան գրաւիչ
ընթացից մէջ գտնուիլ, և ժողո-
վրդեան նուիրանաց ու ցրտու-
թեան տեղի տուող միջոցներէ
խաբլիլ :

ԹՊԱՅՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՉԻ

Երեսու. 28 Ապրիլ 1893 :
Տեղւոյ քահանայից դատն Արթ.
Արեւան Հօր' Հովնաթան Աս-
նաւաթառնորիւն անուն գրքին
վերայ դրած հետեւեալ նամակն
հրատարակել կը խնդրեմ :

« Հովնաթան Աստուածարա-
նութիւնը կարգալէս վերջ, հար-
ցուցիք թէ ինչպէս գտայք Մու-
րատեան Սրբազանի դործն : Ահա
ձեր հարցման պատասխանն : Տա-
սընկններովը դարու երեկոյն
տեսնող, քանակովը դարու արշա-
լոյսն ուղեւոր ազգային ընթեր-
ցասիրաց մեծագոյն մասն իրենց
սրտին սիրովանք, մտաց զրօտա-
բը վէպերու մէջ որոնեցին : ա-
ռաջինը չգտան, վերջինին համար
խաբուեցան, սիրելի բացառու-
թեամբ : Վէպերն երկատարեղին
երեւակայութիւնն երազներով զե-
նեցին, ծերն յուսահատութեան
մատնեցին : Վէպերը քամահրել չէ
նպատակ : սակայն անոնք հոգեւոյ
անուղ չեն մատակարարեր, ոչ ալ
մարդոյ մը կընան տալ դէպ
առ Աստուած քաղելու : Ինչպէս
առաւօտեան զեփիլուսի թիւերը լը-
ծի մակերեւութէն անցած պահուն
անշուն շարժում մը կաղզեն լիծի
շրջոյն, նոյն դերը կը խաղայ վէ-
պը մարդոյ երեւակայութեան վե-
րայ : առանց հեռքի փորելի յու-
լում մը կաղզէ, կանցիլի : Իսկ
Հովնաթան Աստուածարանութիւ-
նը թէ' հովիտ և թէ' ժողովրդ-
եան սրտին կը տիրէ : ոչ Տաթե-
ւացի Ս. Հօր զրուածոց նման խա-
րաղան ի ձեռնին Հոյ եկեղեցւոյ
ծէս և արարողութիւնն կը պահ-
պանէ, ոչ ալ Ներսէս, Սարգիս
չնորայի Հարց պէս ողբարձօք
կը թափանձէ որ քրիստոնէայը
հպատակ մնան Աւետարանի օրի-
նաց, հնազանդին առաքելական
Ս. եկեղեցւոյ կանոնաց, չթե-
րանան հոգեկան պարտուց մէջ :
Մեր նախնի սրբազան Հարց դըր-
ուածոց մեծ մասը հաւատոյ գոր-
ծերը մշակեցին : Իսկ Հովնաթան
Աստուածարանութիւնն սիրտ ու
միտք մշակելով, ընթերցողին հոգ-

ւոյն մէջ մեծ յերաշխարհութիւն
կը ձգէ : Կը հարկադրէ զայն Ա-
ւետարանի լուծին առաջ խոնար-
հիլ, հպատակիլ նորա սրբազան
օրինաց : փրկութեան խնդրն Ա-
ւետարանի պատուանդանն կը դը-
նէ : սկեպտիկանին անդամ ցոյց
կուտայ անդր քան զաստուրա ե-
ղած իրական կենաց նշոյլն : Մու-
րատեան Սրբազան' փառաբերով
յարձակում չընէր : Ս. Գրոց վը-
կայութեամբ կը կաշկանդէ Աւե-
տարանի ճշմարտութեան չեղող
հովիւն և հօտն : Հովնաթան
Աստուածարանութիւնն ընդհա-
նուր քրիստոնէայ ազգաց համար
գրուած գիրք մ'է : Եւ գրելու
վարժ գրիչ, և զգացումներս հա-
կերճ կերպով բացատրելու միջոց
և ժամանակ չունիմ : Գաւառացի
քահանայ մի եմ : Կրօնաւոր ու-
սումնականը, ինչ կուզեն' թող
ըսեն այդ գրքի առթիւ : Տառն և
իններովը դարու վերջերը Մե-
րիսեդէկ Սրբազան մեծ գործ մը
տեսաւ ի փառս Գրիստոնէայ ե-
կեղեցւոյ : Ո՛վ չխոստովանի
թէ' դարուս քրիստոնէայ հով-
նաց մեծ մասն, սուրբ յաշտօնն
նպատակի մը գիտակ, կամ սու-
րբու միջոց մը ըլլալու նպատա-
կառ ընտրած են : Մուրատեան
Սրբազան այդպիսեայ համար ե-
րեք անգամ Այս բառը գրած է :
Հոգւոյ այդ հառաչանաց առաջ
հովիւն իւր կոչումը, գործը, չափը
կը ճանչնայ : հօտն ալ իւր վարքն
ու բարքը պիտի ճանչնայ : Իւրովի
պիտի հարցնէ թէ հապա ես ինչ
եմ, եթէ այս առաքելական գոր-
ծերն չունիմ, երանի թէ Հովնա-
թան Աստուածարանութեան սկիզ-
բը Գերասիմոսի Հեղինակին լուսա-
նկարն ևս գրուէր, որով գաւա-
ռացի ընթերցողն բազմ կոտե-
նար ճանաչել իւր հոգւոյ ճշմա-
րիտ բարեկամը, կենաց ազդեւր
առաջնորդը հովիւն : Եթէ նո-
րին Սրբազանութեան ծանօթ լինէի,
պիտի գրէի իրեն թէ « Սրբազան,
« գրէ, միշտ գրէ քանի որ կենաց
« երեկոյնան չես հառած : Հովնա-
« կան Աստուածարանութեան պէն-
« քանի մը հաղթանակ ևս գրէ :
« գրիչդ սիրեմ » գրէ : ձեռքերդ
« հաղթով գրէ : այդ հոգիդ սի-
« րեմ » գրէ : » Յարգւոյ սիրելիս,
Հովնաթան Աստուածարանու-
թեան քանի մը հատ բերել
տուր, թո՛ղ մեր վիճակի մէջ ևս
գտնուի : ընթերցողը իրենց հո-
գեկան վիճակն իմանան : »

Արճեշ. 7 Ապրիլ 1893 :
Վանի քոյրոփական հնացող որդի-
րոցները : Կարեւոր գործոյ մը
կարգադրութեան պատճառաւ
երբ Վան քաղաք գնացի, ինչպէս
մեր ազգային դպրոցներն փա-

խաբեցայ այցելել, նոյնպէս և
զանց չըրի ի նկատի առնուլ մեր
լոգոքական Հարց վարժարաններն
ալ, որք Ամերիկայի Միսիոնարա-
կան ընկերութեան շնորհիւ ու
զոհողութեամբ կառուցեալ և
հաստատեալ են ի վաղուց հետէ :
Փառաբանաց համաձայն դոտայ
զայն շա'տ օրինուոր, այնպէս որ
կարելի է Վանի մէջ առաջին և
ծաղիկեալ դպրոցն համարել իւր
ուսումնական յառաջադիմու-
թեամբ, զարգացմամբ, և որ ա-
ռաւելն է ընտիր բարոյական տի-
պարան, որովք օր ըստ օրէ
կոծառն անդ երթեկեկոյ լուսա-
ւորական և բողոքական Հարց
մատող մանուկները : Մեծ. Մըս-
տըր Կրկին աշխուժ տեսութեան
ներքեւ ուսանողը հակադրոյ
կընթանան յուսումն և ի գիտու-
թիւն : նորա ստորակարգեալ բո-
լոր ուսուցիչը իր ճիշ մտքը կը ծա-
ռայեն իւրենց պաշտօնին մէջ և
փախարակ ունին գիտութեան լոյսն
զարգացնել մատող մանկանց սըր-
տից խորն : Ուսուցչական խմբին
մէջ, յետ Մըստըր Կրկին, նշանա-
ւոր, արթուն և աշխուժ են
Մեծ. Գարա-Սէֆերեան Պ. Նշանն
և դպրոցի շրջանաւարտ սաներէն
Պ. Գարգէն Մ. Սրբազանեան :
միւս ուսուցչաց ջանքն և աշխու-
սութիւնն ևս անպակաս լինելով
այցելուի կամ ունեցողի մը լուրջ
նկատազրութեան առկա պարզապէս
կերելն : Աշակերտաց նկատմամբ
խօսելով շնորհ կը փայլի նոցա
վերայ : մանաւանդ գիշերօթիկ-
ներուն, որք իրենց գլխաւոր ժա-
մանակն կանցունեն դպրոցին մէջ :
Տղայք, իւրենց յառաջադիմու-
թեամբ և համեստ վարքով ու-
սուցչաց : աշխատութիւններն ու
խնամքը կը զարգացունեն հայող ան-
ձանց : Սրբական դպրոցի բոլոր
չէնքերն յիշելէ, աշակերտաց ա-
ռած ուսմանց և յառաջադիմու-
թեանց ականատես լինելէ զինի,
չառ գոհ մնալով, թոյլտու-
թեան արժանի եղալ այցելել նաեւ
օրնորաց վարժարանն, որ շատ
հեռի չէ արական վարժարանէն :
Երբ ներս մտայ ընկերներովս,
Ա. վարժուհին զանդուկահարու-
թեամբ ներս հրաւիրեց զուսու-
նողն, որք արդէն միջանկեալ
զրօտանաց գնացած էին դպրոցին
պարտիկն շրջապատէն իրենց յառ-
կացեալ զրօտալոյրներն : Օրնորդ-
խոնարհութեամբ և համեստու-
թեամբ ունեւորելով զանդուկա-
հարութեան, ներս մտան ի վար-
ժարան : Իւրաքանչիւր կարգն
լուս ու մանջ առանձնացաւ իւր
դասարանն և անմիջապէս սկսաւ
դասախօսութիւնը : Վարժուհին
աշխատութեան ու երկարատե-
տարիներէ ի վեր ձեռք բերած
հայերէն գիտութեան հմուտ-

թեանց շնորհիւ, վարժարանն ու-
նէր բաւական թուով շրջանա-
ւարտ սանուհիներ, որոց լուրջ
դասախօսութիւններն դուրսիւ
արժանի են : Օրնորդաց ձեռա-
դարձերն ու հիւսածները բաւա-
կան նրբութիւն ունենալով' հա-
ճողական տպաւորութիւն կաղզե-
նկատուցին : Արդէն ինչպէս արա-
կան դպրոցն, նոյնպէս իգականն
դասաւոր կերպով առ հասարակ
ունեցին զատ զատ դասարաններ,
ուսուցչաց սենեակներ, նմանա-
նէր, ճաշարաններ, խոհանոցներ,
գեղարան և փառքի հիւանդա-
նոց մը, ուր երբեմն երբեմն ցե-
րեկները կը դարձան Վանի
հասարակութեան աղքատներն
ձրկապէս : Վարժուհիներն Ամե-
րիկայի մէջ կրթութեամբ լուս դար-
գացեալ են թէ' ուսմամբ և թէ'
բժշկութեամբ : հետեւեալ մեծ
օգուտներ մատակարարած են և
կը մատակարարեն քաղաքին մէջ
գտնուած առօրեայ հիւանդաց,
և այս մարդասիրական հակողու-
թեանց շնորհիւ համբաւ ու պա-
տիւ կը փայլեն ամէն դասակար-
գի անհատներէ :

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն
անցեալ շաբաթ օր դատական ու
կրօնական գործոց վսեմ. Նախա-
րարին և կրօնական գիւնի վե-
րատեսուչ Զիլքը պէյի հետ տե-
սակցեցաւ : Ներկայ էր Գաղաթա-
կան ժողովոյ ատենապետ Վսեմ.
Մագսուտ Սիման պէյ :

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր
կողմանէ պատրիարքական Գեր.
փոխանորդն և Նիշեհեան Արթ. Տ.
Իգնատիոս վարդապետ, և երու-
սաղիմայ պատրիարքական փոխա-
նորդութեան կողմանէ Արթ. Տ.
Գեորգ վարդապետ երեցեան
Վսեմ. Մագսուտ Սիման պէյի ա-
պարանքը գնացին ի շնորհաւորու-
թիւն' նորին կայսերական վեհա-
փառութեան կողմանէ շնորհեալ
Խմբիյոզի ոսկի շքադրամին առ-
թիւ :

— Բամազանի 15 ին, Օգոստ.
Սուլթանի ի խըրդայի Շէրիֆ ուխ-
տադնացութեան հանգիսի օրը,
ուրիշ վարժարանաց ուսանողաց ու
ուսուցչաց հետ երգովը ու մար-
թանօք ի տես կենող Խաթիւղի
Որբանոցի աշակերտութեանց ալ բա-
ժին տրուեցաւ կայսերական պար-
գեւէն, և այս առթիւ ևս բարե-
մաղթութիւնը եղան անցեալ ուր-
բաթ յիշեալ հաստատութեան մէջ :

— Ըստ արձանագրութեան
Պատրիարքարանի' անցեալ տարի
Մարտի 15ն մինչև Գեղարմուրի
վերջը Կ. Պոլսոյ և շրջակայից բը-
նիկ ու պանդուխտ աղքատաց մէջ
1018 ծնունդը և 930 վախճան-
մունք եղեր են :

— Կեսարիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Տրդատ Ծ. վարդապետ Պալ-եան առաջինից չորսըքաթի կու-ղերորի ի պաշտօնավայրն : Վե-րադարձին համար պէտք եղած հրամանագիրն Բ. Գրեկէն տրուած է Պատրիարքարանին :

— Ըստ առաջարկութեան Պատրիարքարանին՝ կայսերական կառավարութիւնն Գարսիայէր Տիկնանց ընկերութեան արտո-նութիւնն տուած է՝ տոմսակաւ 30000 զըջ հանգանակելու հա-մար, որուն պէտք ունի՝ տարե-կան ծախսոյ բայց գոյեցու հա-մար :

— Յակոբեան Աղնուաշուք Մկրտչէլ էֆենտիի նորածին որդե-ւոյն մկրտութեան հանգէսը կա-տարուեցաւ հինգշաբթի առա-ւօտ՝ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ, կնքահայրու-թեամբ Ամեն . Ս. Պատրիարք Հայ-ը Վաղը Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ մէջ հանգիստաւոր Պատարագ կը մատուցանէ՝ եկե-ղեցւոյն տօնավաճառութեան առ-թիւն :

— Ամեն . Ս. Պատրիարք Հայ-ը Տիկնաշաբթի գործակատար Թը-րէնկեան էֆենտիի հետ Բ. Գրեկէն երթալով՝ տեսակցեցաւ Բարձր . Մեծ Եպարքոսի հետ :

— Կիւրնոյ առաջնորդական նորընտիր փոխանորդ Արթ. Տ. Կա-րապետ վարդապետ Ռշտունի՝ ու-ղեւորել է ի պաշտօնավայրն :

— Խառն ժողովն որոշած է գրել ի դաւառս որ՝ այսուհետեւ դաւառական ժողովը եթէ առաջ-նորդական ընտրութիւն կատարեն, և Պատրիարքարանէ զրկուած ընտ-րելեաց ցանկէն դուրս եկեղեցա-կան մը ընտրել փախարին,՝ նորա հաճութիւնն կանխաւ ստանան, որպէս զի յետ ընտրութեան դըժ-ուարութիւնը ընդ առաջ չընեն, ընտրելոյն հրաժարման կամ այլ պատճառաւ : Կը յոստմը թէ՛ ազգային Վարչութիւնն, իւր այս անօրինութեան հետ միանգամայն որոշած է՝ այսուհետեւ Պատրիարք-արանէ դաւառները զրկուած առաջնորդական ընտրելեաց ցան-կերուն մէջ ալ չընել ա՛յն եկե-ղեցականաց անուններն, որոց հա-ւանութիւնն առնուած չէ կան-խաւ : Ստիպյալ, Պատրիարքարանն ինչպէս պիտի վարուի վերջապէս ա՛յն եկեղեցականաց դէմ, որ պատկառաւ պատճառաւ չյօժա-րին Կ. Պոլսէ՝ դուրս ելնել և հոլ-ուական պաշտօն վարել : Այդպի-սի եկեղեցականաց ի Կ. Պոլսի պաշտօն չտալու որոշումն այսու-հետեւ գործադրելի չէ՞ :

— Գրած էինք թէ՛ Ամեն . Ս. Պատրիարք Հայրն, ի խնդրոյ ա-ռաջնորդարանի Կարնոյ, կայսե-րական կառավարութեան գթու-թեան շնորհ խնդրած է նոյն նա-հանգի ժողովրդեան կարօտելոյ համար, որոց վիճակն վերջին ժա-մանակներս առաւել ծանրացած է սովու և սղութեան պատճա-ռաւ : Արդ կիսմանք թէ՛ դա-տական և կրօնական գործող պաշ-տօնատուներն դրուած է առ նո-րին Սրբազնութիւնն թէ՛ կայսե-րական կառավարութիւնն պէտք եղած անօրինութիւններն ըրած է ի նպատակ այդ թշուառաց, և հը-րահանգներ տրուած են տեղա-կան կառավարութեան :

— Վանայ Առաջնորդարանը գործեալ գրեր է ի Պատրիարք-արան թէ՛ առաջնորդական փո-խանորդ Գեր. Տ. Սահակ վարդա-պետ տակաւին ի պաշտօնավայրն եկած չէ, և Պատրիարքարանն ըս-տիպուել է հեռագրել առ նա որ Արճէշէ ելնէ երթայ առանց այլ ևս յապաղման :

— Չորեքշաբթի, Կրօնական ու-թադարական ժողովոյ խառն նըս-տին մէջ խնդրոյ նիւթ լինելով Տ. Յակոբեան Տ. Վահան վարդապե-տի յառաջնորդութեան Սրբապի-ւրի հրաժարականն, այս անգամ որոշուել է ընդունիլ :

— Ուսումնական Խորհուրդը՝ չորեքշաբթի առաւ նստին մէջ՝ ըստ արամադրութեան Արդ. յօդ-ուածի Կազմական Կանոնադրի, Քննիչ յանձնախումբ մը ընտրեց, որ պիտի ստուգէ ուսուցչական վկայագիր ստանալ ուղղ առ-ձանց արժանաւորութիւնն : Յանձ-նախումբը պիտի գումարի Յանիս և յուլիս ամսոց մէջ, առնապէ-տութեամբ կրթական տեսչին : Քննութիւնները պիտի կատարէ Ուսումնական Խորհուրդը պատ-րաստած ծրագրին հետեւելով և արդիւնը պիտի տեղեկագրէ Ու-սումնական Խորհուրդին, որ ինքն պիտի որոշէ վերջնապէս արժա-նաւորներն և պիտի տայ վկայա-կաններն : Յանձնախումբն անգամ-ներն են՝

Տ. Մեղրիսեղեկ Եպ. Մուրատեան
Տիկնի Գայիանէ Մատակեան
Օր. Արմաւենի Սահակեան
Տեարք

Եղիա Տէմիրճիպաշեան
Խաչիկ Թաշմաճեան
Մատակեան Գարագաշ
Մկրտչի Կիւմրիշեան
Յակոբ Գորգէն
Յակոբ Պոյաճեան
Յովսէփ Եւսուֆեան
Նշան Սիմոնեան
Ռէթէնոս Գրիգորեան

Ուսումնական Խորհուրդն՝ ըստ կանոնադրին, դաւառներն ալ հը-րահանգ պիտի դրէ ուսուցչական վկայագիր խնդրող անձանց ար-ժանեաց և այլ հանգամանաց բըն-նութեան համար :

— Նիկիոյ Գեր. Առաջ-նորդն՝ վիճակին թեմերէն Գորտ-պէշէն գիւղի եկեղեցւոյ համար քահանայ ձեռնադրել է Գրգա-նէս Փափաղեան :

— Էջմիածնի Սինոդի անգամ-ներէն Գեր. Տ. Արիստակէս Ե-պիսկոսոս Սեդրակեան՝ Ս. Գայի-անէ վանոց մէջ, վարդապետա-կան կարգ տուել է չորս անձանց՝ որոց երեքն՝ Ներսէսեան վարժա-րանի չընտրուարք են և ուսուց-չական պաշտօն վարած են եղեր, և չորրորդն՝ Գորգապի համալա-րանի չընտրուարք և Էջմիածնի Դեղիքեան ճեմարանի մատենա-դրութեան և պատմութեան ու-սուցիչ է : Նորընծայ արեղայք են Տ. Արսէն, Տ. Միլիթար, Տ. Եղիշէ և Տ. Մեղրիկ :

— Տիֆլիսի Հայոց Հրատարակ-չական ընկերութիւնն 5000 օրի-նակ տղադրել տուել է Բժիշկ Պ. Վահան Արծրունւոյ Խօշորա ա-նուն գրքուկէն, և զիւղղելոյ մէջ ձրի կը բաժնէ, տղադրական ծա-խսոյն համար զանազան քաղաք-ներէ նուէր ստանալով :

— Ի Շուշի, Կովկասու Բարե-գործական ընկերութեան մասնա-

ճիւղն ձեռնարկել է ի հրատարա-կութիւն ժողովրդական դրանց, ծանուցանելով թէ ընկերութիւնը պիտի վարձատրէ հաւանութեան արժանացեալ երկարութեանց հեղինակներն՝ առ մէն մի տար-գրական թերթ վճարելով 20-25 րուպլի, և թարգմանիչներն՝ 15-20 րուպլի : Ներկայացեալ գոր-ծերն պիտի լինին վիպական, գի-տական, գիւղատնտեսական, պայ-մանաւ որ ժողովրդական լեզուէ ու բայցատրութիւններէ չհեռա-նան, Բազուի Մարգարիտեան ընկերութեան ընդհանուր ժողովն ալ՝ ի հաշիւ ներկայ տարւոյ, 600 րուպլի նպատակ յատկացուցել է ա՛յն անձանց համար, որք կը փա-խարին՝ մէկ տարեկան ընթացից մէջ ուսուցչական ընթերցանեաց նիւ և ուսուցչական արտօնադիր ստանալ :

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն վաւերացուցել է Մատակայի Լա-ւրարեանց ձեռնարանի ուսուցչին-րէն հանգուցեալ Մկրտչի Խաչիկի մէկ կառակազիրն, որով 10000 րուպլի նուիրած է Լաւրարեանց ձեռնարա-նի՝ պայմանաւ որ այդ գումարի տո-կոսով հրատարակուին Հայ ժողո-վրդագրութեան հաւաքածոյք :

— Գործութեամբ կը հրատա-րակուի թէ՛ Տրապիզոնի քահա-նաներէն Արթ. Տ. Բարթողիմէոս Աւագբեկեցի՝ լրագրէս տարեկան բաժին մը նուիրեց Թօլի վարժա-րանին :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նրէկ ուրբաթու աղօթից հան-դէսէն ետքը, նախ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտովի, և ապա գերմանական Օդոստ . Սուլթա-նին ներկայանալու պատիւ ունե-ցան :

— Օդոստ . Սուլթանն հաճե-ցաւ այս տարի ալ կայսերական լինճայիք պատուել պետական բարձրագոյն վարժանաց ուսուցիչ-ներն և ուսանողներն, Գեարդո-նանէի գեղեցիկ դրօսավայրին մէջ, Չորեքշաբթի Պահրիյէ և հինգ-շաբթի Միւլլիյէ վարժարանաց ուսուցիչք և ուսանողք վայելե-ցին այս խնճոյքն, վարժարանէն երաժշտութիւն մը առաջնորդու-թեամբ երթալով յիշեալ դրօ-սավայրն, և երթեալուէն տունն բարեմաղթութեանց աղաղակներ բարձրացնելով վանն նորին Կայ-սերական Վեհափառութեան : Ներկայ էին կայսերական թիկնա-պահներէն Խաչիկ, վարժարանաց ընդհանուր վերապետ Չէքի վաշայք, կայսերական անձնական զանձուն նախարար Բորիսուկալ Մկրտչէլ էֆենտի և պալատան մատնապետ Օսման պէյ :

— Օսմանեան դրամատունն հինգշաբթի 100000 լիրա վճա-րեց երմոյց պաշտօնատան, ի հա-շիւ նոր կարգադրեալ փոխառու-թեանն :

— Յունաց պատրիարքական փոխանորդ անուանեցաւ՝ Հերակ-իոյ Մեթոքապոլի փոխանորդ Տ. Նրիմախոս :

— Ռուսիոյ կայսրն՝ Ալեքսան-դրը Նիւլիքի պատուաւանանի առա-ջին աստիճանն ընծայեց՝ Նրուսա-ղիմայ Յունաց Պատրիարք Տ. Նրո-սիմոսի :

— Պարսից Շահն առաջին առ-ախճանի Շիրի Խուրշիդ պատուա-

նշան ընծայել է Օսմանեան Պան-քայի անօրէն Մ. Լա Ֆիւանդի, գրամատան կողմանէ պարսիկ վա-ճառականաց գիւրութիւններ ըն-ծայուելուն պատճառաւ :

— Յունաց Պատրիարքարանի խառն ժողովոյ անդամներէն վախ-ճանեալ Քիւրեաքո Հաճօրուլօ է-ֆէնտի Սարմաթիօսուգի յոյն ե-կեղեցւոյ գիմայն իւր սեպհական տունն ի կենդանութեանն նուի-րել է իրական վարժարանի վե-ճելու պայմանաւ :

— Լանկայի բնակիչներէն Բա-նայօղի Ֆիլիպ անուն Ահ տարե-կան որդին քանի մ'օր յառաջ տեղէն անցնելու տունն, արմատաց վաճառական Թօթօրաքի վաճա-ռատան առաջին յարկի պատու-հանի երկաթ վանդակն ինքզին գլխոյն վերայ ինկել, և նորա մահուան պատճառ եղեր է :

— Սուրբաղարիի կողմն մաւ-րացիի մը ութամայ աղջիկ մը կռնակն առած մուրալու տանն, «Ո՛հ, ես չեմ ուզեր օրական եր-կու զրուշը» կը պօռայ յանկարծ աղջիկն, և անցորդք երբ աղջկան շուրջը խառնելով աղաղակն պատ-ճառն իմանալու կը զբաղին, կեղծ մուրացիին կը յաջողի փախչիլ, Աղջիկէն կըսուգին որ այդ մար-դը զինքն վարձել է երկու զրուշ օրականով, ժողովուրդը խաբելու համար ծնօտը կապեր, և երբեմն երբեմն բռնել հարուածելով ա-ղաղակել կուտայ եղեր :

— Երուսաղիմէ գրուած է թէ՛ այս տարի Յարութեան տօնի առ-թիւ յերուսաղիմ գնացած են 3800 ռուսք, 1200 հայք, 1100 յոյք, 500 լատինք, 300 եղիպ-տացի զաւրք, և այս ուխտաւոր-ներէ զատ՝ 2000 հոգի ալ այցե-լել են :

— Գարահիսարը-Սահիպ դա-ւառի Մէքրի գիւղի մէջ 60 տա-րեկան մահմետական կին մը ձե-րակալուել է՝ 25 տարեկան մահ-մետական աղջկան մը վրին ու-ռեցքն, առանց բժշկական վկա-յագիր ունենալու, ճեղքել յան-դըղներուն և նորա մահուան պատ-ճառ լինելուն համար :

— Ալիքիեան-Տրիպոլոյ մէջ, տուն մը՝ չկրնալով տոկալ անձ-րեոց հեղեղաց՝ գիշեր տունն յոն-կարծ փլել, և բնակիչք՝ այր ու կին և նոյա երկու որդիք՝ փլա-տակաց ներքե մնացել մեռել են :

— Սիլիվրիի մէջ 40ի չափ գոր-ծաւորք արտ մը փորելու տունն, թակայի մը գտել են՝ Սուլթան Մէհմէտ Խանի կողմ և հոռ-մէական դրամներէն 360 հատ արծաթ և 20 է աւելի սակի դը-րամներով : Այս գանձը գտնուե-լը և այլ մշակի չկրնալով համա-ձայնիլ բաժանման համար, կըռ-ուի բռնուել են, և կառավարու-թիւնն իմանալով՝ կռուողներն ձերբակալել և դրամներն ալ դը-րուել են :

— Տրապիզոնի նահանգի Կիւ-մի չխանէ դաւառի Պէշտամի գիւ-ղի Մահուրա և Ա. յանս թաղերու չէնքերու վերայ, ամայս 7ին գիւ-շերը, փլելու նշաններ երեւելով՝ բնակիչք խաղին ելել փախչել են : Այսուհետեւ 1 միլիթ, 1 եկեղե-ցի, 2 մահմետական և 1 քրիս-տոնայ վարժարանք և 40ի չափ բնակարանք վեր կը շինուել են՝ առանց որ և է մարդկային կա-

րքատեան : Իսկոյն փոխառուարի-չը պաշտօնատարաց ոմանց հետ արկածեալ գիւղն փութալով՝ ար-կածելոյ համար ուտելիք ու բը-նակարան հայթայթել, և մեր-ձակայ վայրաց բնակիչներէ նը-պատ հանգանակել տուել է :

— Չէշմէի մէջ (Չալուսիոյ նա-հանգ) սակէց 7 ամիս յառաջ Ահ-մէտ անուն գաղթականն հրապու-րելով տունը տանող և կողոպտե-լու գիտմամբ սպաննող գիւնեպան իլիա Բէգրի մահուան դատապար-տուեցաւ, և դատապարտուելոյն Անիէքօ անուն աղջիկն՝ որ ամ-բաստանեալ էր իբրեւ հօրն մեղ-սակից, արձակուեցաւ անպարտու-թեան վճռով :

— Կէյալիքէ դաւառակի ձու-մաա գիւղի բնիկներէն Քեաղիմի որդին գիւղ վերադառնալու ա-տեն, քանի մը աւաղակք յափը-տակելը լեռը տարել, և մէկը զրկել են հօրը որ 100 լիրա տայ որդւոյն արձակման համար . սա-կայն չեն յաջողեր, որովհետեւ գիւղացւոց հրացանաձգութեան վայելք և տղան թողել փախել են :

— Տրապիզոնի նահանգէն 30 հազար քիլէ արմաթը Բարեդ-ղիկուել, և տեղւոյն կառավա-րութեան միջոցաւ բաշխուել է կարօտելոյ :

— Չմէկաճագի մէջ 40 վայր-կեանի չափ կարկուտ տեղացել է կաղնի խոշորութեամբ, և փա-սել է պտղատու ծառոց :

— Վանայ մէջ թեթեւ և կա-ւաչի մէջ ուժեղի գետնաշարժներ պատահել են ամայս 5ին, բայց բոլորովին առանց փնտու :

— Եղեւսիոյ դաւառակի գիւ-ղօրէից ոմանց ոչխարաց մէջ քա-նի մը տեսակ հիւսանգութիւն ճա-րակել է և ոչխարաց 100 ին 30 ը կը կոտորին, Հալէպէ անտնա-րոյթ մը զրկուել է, բայց դեռ կորելի չէ եղեր հիւսանգութեանց ու կոտորածին առաջն առնուլ, և Հալէպի կուսակալութիւնն ներ-քին գործոց պաշտօնատան առա-ջարկել է՝ Կ. Պոլսէ անտնարոյթ զրկել յիշեալ դաւառը :

— Բէօթանիոյ դաւառակի Ու-չագ գիւղաքաղաքի եղան խանի մէջ բնակեալ դերձակ Յովհաննէս անուն մարդ մը վեցամեայ աղջիկ մը հրապուրելով սեռեակը տարել և բռնաբարել է, Ոստիկանու-թիւնն իմանալով՝ երբ քանի մը ոստիկանը զննելահանէ ձերբա-կալած կը տանին եղեր, գրամ և այլ կարեւոր բաներ առնու պատճառաւ որ խանը դաւառալու թողուութիւն խնդրել ստացել, և առնու տունն յանկարծ խա-նին վերի յարկէն ինքիւնք վար նետելով անշնչացել է :

— Չալուսիոյ նահանգի Սա-լիսի դաւառակի մէջ գիւղացի կին մը հրապուրուելով Սթալի անուն գիւղացիէ մը՝ երկու աղ-ջիկ դուստի ծնել է : Սթալի այս որդեծնութիւնն իմանալուն պէս, գնացել մօրը գրկէն յափշտակել է երկուսներն, և իբր ոչխար մոր-թելով՝ ուղեր է ծածկել . ստիպյալ ոստիկանութիւնը բռնել բռնել է զգարագործն, և կինն ալ հե-տեւեալ օրը չափազանց վշտին պատճառաւ ինկել մեռել է :

— Կայսերական հրամանաւ, հետե-ւեալ արամադրութեամբ բարեկու-

խեղաւ թղթատարական կանոնադրին հինգ յօդուածն :

Հիշենք մատուէ . - Էմանէթ սիկուրիտը վէ սիկուրիտը օլորադ իրի դրամ օլորադ , պուն-լորադ շէրայիթը մուխթէիֆէ իւթ իրապի Բօսթա խաւարէսի ճանի-պիւնէն թէահհիստ օլունաճադը կիպի , սիկուրիտը էմանէթէր հէր նէ սէպէպէ մէպիւն օլոր իսէ օլունէ զայ վէ ետ զայդ իսիկը իսէ , Բօսթա խաւարէսի պէտէլինի հիւն վառէի սէնէտ վէրիթ թէհտիյէ իյէյէհէք տիր : Սիկուր-թատը օլուն էմանէթէր 32 նճի մատուէ մուհարրէր էսպապտան պիւրի մէլմուտ օլունյարադ զայ օլունէ իսէ , անճադ օ հարտէ ի-տարէ պէտէլինի 91 կիւն վառէ իյէ թէհտիյէ իսէհէք տիր : Յիյ 26 շէվալ 310 վէ 1 մայիս 309 թարգմանորիւնը

«Աւանդն երկու եղանակաւ կը լինի . ապահովարութեանը և առանց ապահովարութեան . Ֆիլիստատարութեան վարչութիւնն յանձն կառնու տանիլ զայն՝ այդ պայմաններով : Ապահովարութեան առանգը եթէ ո՛ր և է պատճառաւ կորսուին , թղթատարութեան վարչութիւնը պիտի վճարէ հիւ օր վարչութիւնը պիտի վճարէ հիւ օր պայմանաժամաւ մուրհակ (սէ-նէտ) տալով : Առանց ապահովա-դրութեան առանգը եթէ կորսու-ուն 32դ յօդուածի մէջ նշանակեալ պատճառներէն և ո՛չ միոյն գայութեամբ , վարչութիւնը պի-տի վճարէ փոխարէնը 91 օր պայ-մանաժամաւ : »

Պատումացան , Սոսիալան , Պատոն Եւ Պարգիւ

Գաղթականներն նահանգի Ընդլիպ զաւառակի դպրագոթում կարգեցաւ Մէհմետ Ասիմ Էֆէնտի : Առաջին աստիճանի Շէֆազաթ պատուանշանն Հիճադի կուսակալ Ահմետ Բաթիպ փաշայի ամուսին տիկնոջ . - Երկրորդ աստիճանի Մէհմետի պատուանշանն ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեան գլխաւոր անօրէնի ա-ռաջին օգնական Բէֆիզ պէյի . - Եր-րորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ Անվէրի օսմանեան փոխհիւպատոս Մ . Ժօրթ Բաշէթ Տալիպի . - Պետական խոր-հրդոց անդամ կարգեցաւ առևտրա-կան առաջին դատարանի նախագահ Իզէթ պէյ : - Յիշեալ դատարանի նախագահ կարգեցաւ՝ վճարակի դա-տարանի անդամներէն Բիֆաթ պէյ : - Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Առա-պագարի քաղաքապետութեան նա-խորդ նախագահ Սիրական Էֆէնտի : - Առաջին աստիճանի Մէհմետի պե-տական խորհրդոց անդամներէն Գօն-թանիթի Էֆէնտի . - Երրորդ աստի-ճանի Շէֆազաթ պատուանշանն՝ Հը-ռոմայ օսմանեան հիւպատոս Կալան Էֆէնտիի դստեր . - Պէլլիստի օսման-եան գլխաւոր կարգեցաւ թէվիֆիզ պէյ : - Միւթէմայիլի աստիճան՝ Այն-թապի դպրագոթում Բիֆաթ պէյի . - Հալէպի զինուորական հրամանատար կարգեցաւ Սալիկ պէյ : Միւթապի աստիճանաւ . - Երկրորդ աստիճանի Մէհմետի պատուանշանն՝ Առաջին կա-ռավարիչ Ահմետ Նազիմ փաշայի : - Երրորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ Երու-սողիւնայ համարակալ Ապիլիսիսիան Էֆէնտի . - Զորքորդ աստիճանի Մէ-հմետիյէ՝ Զմիւռնիյի Սէր Գոմիսի . - Ի-յապի Էֆէնտի :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒԲԵՐ

== Յունաստանի նորակալմը՝ նա-խարարութիւնը նկատելով որ՝ տա-րիէ մը հետէ չարահայեցող գան-ձային տարապայման անձկութեան դէմ՝ առ այժմ՝ փոխառութեան

յաջողութեան հնար և այլ ո՛րէն միջոց չկայ , որոշէր է՝ խոտի պա-հանջէն 10 տարիէ հետէ անվճար մնացած տուրքերն , որոց դու մարն մինչև 157 միլիոն տրաքի կը հասնի , զորս պարտին ընդհան-րապէս հօդուտարը , կալուածա-տէրերը և հարուստ դասու մար-դիկ :

== Ռուսիոյ արտարին գործոց նախարար Պ . Կիրս թէ և Պետրոս-պոլսի վերադարձած և պաշտօնա-վարել սկսած է , սակայն՝ դեռ կազդուրման պէտք ունենալուն պատճառաւ՝ որդին իրեւ օդնա-կան տրուած է :

== Յունաստանի արքայն աւ-սոյս 7 ին երեկոյ ինճոյք տուեր է ի պատիւ նորընտիր նախարարոյ : Ներկայ գտնուեր են գահաժա-ռանգ իշխանն ու իշխանուհին , արքայական սպառաժմի առաջա-նին և բարձրաստիճան պալատա-կանք : Խնճոյից տանն երաժշտա-կան խումբ մը նուագեր է : Նոյն օրը գահաժառանգ իշխանն զին-ուորական պաշտօնատունն երթա-լով՝ զինուորական նախարարին հետ երկար տեսակցեր է : Գահա-ժառանգին եղբայրն ալ այցելեր է առ յիշեալ նախարարն :

== Իտալական լրագիրը հիաց-մամբ գրեր են թէ՛ Գերմանիոյ կայսրն այնչափ որդեսեր է , որ ի Հռոմ պալատական խնճոյից Ժա-մանակ սեղանին վրայէն սիրուն շարքառտուփեր կառնուր կը պա-հէր՝ ի Պէրլին իւր որդւոց տանե-լու համար իբր նուէր՝ ի Հռոմ այցելութեանն առթիւ : Կայսրն՝ որ արդէն 7 որդւոց տէր է , ու-թերորդ մ'ալ պիտի ունենայ ի մօտոյ :

== Ըստ նորագոյն տեղեկու-թեանց՝ Ռուսիոյ արտարին գործոց նախարար Պ . Կիրս պիտի ստիպուի բարձրին հրաժարիլ պաշտօնա-վարութենէ՝ հիւանդութեան պատ-ճառաւ , որ այս օրերս ծանրացեր է : Կրտսի թէ Վիեննայի բուսա-կան դեպքան Լօպանօֆ իշխանն պիտի յաջորդէ Պ . Կիրսի :

== Իտալիոյ արքայն չէ ընդու-ներ նախարարաց հրաժարականն :

== Ռուսիոյ կառավարութիւնն օրինաբար որ՝ այսուհետեւ մէկ մէկ դարձը տուրք առնուր ի Ռու-սիո ներածեալ կամ արտածեալ մէջ մի 100 թուղթ ընդլիկ հա-մար :

== Կըսուի թէ Փարիզի մէջ գետնանայ ոմանք կը միջնորդեն Բանամայի ծանօթ խնդրոյն պատ-ճառաւ դատապարտեալ բան-տարկեալ և ապա հիւանդացեալ Պ . Շարլ տը Լէնէրսի արձակման համար , և գետնանայ մին՝ ի գի-մայ իւր վեհապետին՝ խնդրեր է նախագահ Պ . Գառնիէ , սակայն նախարարապետն երբ ըսեր է այս միջնորդութիւնն՝ յայտարարեր է թէ ինքն բնաւ չկրնար ընդունելի համարիլ Պ . Շարլի համար արձակեալ դատական վճիռն մեղմելու կամ նորա աղատութեան համար մատուցեալ առաջարկութիւնն-ը :

== Պետրոսպոլիէ դրուած է թէ՛ ուսը սկսած են երկրորդ-դի շինել Ֆէրիկանա նահանգէն մինչև Բամիլ և Գեաշկար :

== Ռուսիոյ կայսրն և կայսրու-հին չորեքշաբթի Մոսկուա հասն պարագայիւր հանդերձ : Անդ կրօնական ու զինուորական շքեղ

հանդէսներ պիտի կատարու-նորոց համար մեծամեծ պատրաս-տութիւնք եղած են արդէն տե-րական կառավարութեան և Ժողո-վրդեան կողմանէ :

== Ռուսիոյ Զարին հրովարտա-կաւ ջնջուեցան՝ արտարեալ կա-նոնայ համար սահմանեալ մարմ-նական պատիժք :

== Տահմէյի արշաւանքէն ի Գաղլիս վերադարձող զորավար Տոսա՝ նախագահ Պ . Գառնիէի հրովարտէ փոփոխեալ գաւազան մը ոսկի դրամ , զոր Տահմէյի վեհապետն կը կրէ եղեր :

== Փարիզի Գոնթաւար աէ Ժօն Կոսթիօն անուն հուշակաւոր դը-րամատունն՝ գաղափրացուցեր է վճարումներն :

== Անցեալ կիւրակէ Գաղլիոյ Սէն Բօլ տը Ժարէի կողմն ամե-նարեւուն փոթորիկ մը պատահէր , ապա խոշոր կարկուտ տեղա-լով՝ գետինը ծածկեր է 5-6 հա-րկրամիւր բարձրութեամբ և ոչ-դէր ու արտարայք բարձրին տ-ւերեր են : Կը գուշակեն թէ այս ամառ փոթորիկ , կարկուտ և անձ-րեք պիտի յաճախեն :

== Պետրոսպոլիսի բուսական գրամատունէն 100000 ընդլիկ արժէթղթոց կտրոն դոյցեր են :

== Գաղլիոյ Սէտան քաղաքի մէջ թերի գործարանի մը կաթ-սայն պայթելով՝ գործարանին տը-նորէն , 5 այր և երկու կին դուր-ժաւորք մեռեր , և գործաւորաց ոմանք ծանր և այլը թէթի վի-րաւորուեր են :

== Ի Չիքաիօ , Գոյմպեկան դը-րամատուն անանկութիւնը՝ 30 ի չափ կարեւոր դրամատանց ալ ու-նանկութեան պատճառ եղեր է :

== Ալբոլիա անուն դաղլիական շոգեհատով ի Չիքաիօ ուղևորեալ 2000 էն աւելի մարդոց մէջ ծաղ-կախան յերևան ելեր ճարակեր , և զամենքն ալ պատուաստելով՝ իւր ետքին հիւանդանոցն փոխա-դրել հարկ եղեր է :

== Հոլանտայի Անթիքրոտմ քաղաքի դրամատանց միոյն տնո-րէնն ու համարակալն բանտարկ-ուեր են՝ ստուգուելով որ 1 1/2 մի-լիոն ֆիորլին իւրացուցած են :

== Ի Միացեալ Նահանգս , ձօր-ճիւղաւ և Պրօնսօլիք քաղաքաց դրամատունը ալ վճարումները դադարեցուցեր են , և առաջնոյն անօրէնն ինքնապաշտ եղեր է :

== Ի Միացեալ Նահանգս , Մի-չիկան նահանգի Տէթրուա-Միչի-կան երկրորդուղի կայարանին վե-րայ յարձակելով վեց աւաղակը , զայն գրուեր են : Կառավարու-թիւնն իմանալով՝ գումարտակ մը զօրը զրկեր , և զօրքն աւաղակոց դէմ գրեթէ պատերազմ մղելէ ետքը՝ յաջողեր է յաղթել նոցա և երեքը բռնել :

== Գերմանիոյ բժիշկներէն Գոն և Զանրաճանթ է թորալտի դէմ աշխատասիրութեամբն , ի դատարան դիմեր և յաջողեր է ամուսնալուծութեան վճիռ ստա-նալ : Պատճառն հրատարակուած չէ :

== Իսթըն թէթէկաֆ անուն ընդծովեայ հեռադրութեան ըն-կերութեան ընդհանուր անօրէն Անտէրօսի ի Լոման մեռած օրը , ի ձիարալծար և ի Կիպրոս ալ նոյն ընկերութեան մասնաճիւղի անօրէնք մեռեր են :

== Ռուսիոյ նախկին նախա-

նարար Պ . Ժան Պրօքսպու ի Գաղլի մեռաւ , և մարմինն վա-խաղիքցաւ Պարիզ :

== Չինաստանի Հօնկ - Գօնկ քաղաքէ դոյժ եղած է թէ՛ մե-տերս , Գանթօն քաղաքի մօտ Գա-մալի ըսուած տեղը , թատերա-խաղի մը տուն կրակի արուեր են երեք դղեակը , յորս 3000 չափ մարդիկ համակմբեալ են եղեր : Բոցերն իտրոյն չարձանակի պա-տելով , դղեակներուն յետարան սիւներն այրեր , դղեակներն վը-լեր , և մարդիկն փրատակաց ներ-քե մնացեր են : Յոյնժամ , այն կողմերն անձանթ չինացիք կա-նանց ու տղայոց յատուկ դղեակն յարձակելով յափշտակեր են 30-40 նորահաս աղջիկներ , և երբ տեղայն ընտելիք արկածեւոյ օդ-նել դնացեր են , ուրիշ խումբ մը չինացիք ալ նոցա բնակարաններն հրդեհէր են : 2000 ի չափ մար-դիկ զոհ եղեր են այս խժգժու-թեան :

== Պարսկաստանի մէջ քօլէ-րան գեւա կայ , թէ և թեթիւ : 5 1/2 միլիոն բնակիչ ունեցող այս երկ-րի ժողովուրդն 100000 հոգի զոհ տուեր է քօլէրայի՝ 10 ամ-սոց մէջ :

== Ի Ռուսաստան , Աստրիլոյ-Հունգարիոյ սահմանակից Բօտո-լիայէ մինչև Սիպերիոյ սահման-ներն 10-12 նահանգաց մէջ տի-րած է քօլէրան , և կառավարու-թիւնն մեծամեծ զոհողութիւններ կընէ արգելելու համար :

== Չիքաիոյ Սիլարհահանգիսի մէջ անցեալ չարաթ օր տիկնանց համաժողովոյ նստին Ժամանակ Ժո-ղովարանին տախտակամածն յան-կարծ փլեր , և 100 ի չափ տիկ-նայք ստիպել աղաղակօք վար ին-կեր են : Նոյն կողմերը գտնուող այցելուք և պահանջօրք յօգնու-թիւն փութացեր են : 8 տիկնայք վիրաւորուեր , և բազումք առ ա-հի մարեր են , սակայն վախճանեալ չկայ : Այս հանգիսարանի չինու-թեան սկզբնաւորութենէ մինչև յարգ չինացիներն իրացեն և հանդի-սարանին պատճառաւ կառուցեալ ճաշարանաց ու օթիւսանց վրայէն ինոց մեռնողներուն թիւն 1000 էն աւելի եղած է :

== Պիլէնի օսմանեան հիւպո-տոսարանէն գոյու թիւն եղեր է : Ծանրագին մատանի մ'ալ կայ ե-ղեր դոյզնին մէջ : Տեղական ոս-տիկանութիւնն ձերբակալեր է զանուրդ գեւ :

== Գերմանիոյ հուշակաւոր բը-ժիշկներէն Բոտոլֆ , Պէրլինի բը-ժիշկական կաճառին առջև քօլէ-րայի վերայ խօսելով՝ բժշկական և գիտական տեսութեամբք յոյ-տարարեր է թէ այս տարի քօլէ-րան չպիտի կրնայ ճարակիլ Գեր-մանիոյ մէջ , և եթէ Ռուսիոյ մէջ և ուրիշ կողմեր երևան ելած լի-նի , չառ թեթիւ պիտի տնցնի :

== Գերմանիոյ և Գաղլիոյ մէջ ո՛չ սակաւ հետաքրքրութեան և խօսակցութեան առարկայ եղած է հետեւեալ դէպքն : Գերմանիոյ երեսփոխանական զրուեալ Ժողո-վոյ փոխնախագահն ըսած էր թէ՛ Պէրլինի դաղլիական դեպքան իւր հետ տեսակցելու տուն ծա-նոյց թէ ցարդ ո՛ր և է համաճայ-նութիւն և մարտնուծիւն չկայ ընդ մէջ կառավարութեանց Գաղ-

լիոյ և Գերմանիոյ : Դեպքանն ի-մանալով զայս՝ փութացաւ հեր-թել լրագրաց միջոցաւ թէ ինքն չճանչնար յիշեալ անձն և արտա-սանած չէ այդպիսի խօսք մը փոխ-նախագահն կը պնդէ արդ-թէ նախարարապետ կամ Գաղլիոյի աղաբանքին մէջ ինճոյքի մը առ-թիւ գետնանին հետ տեսակցած և այդ յայտարարութիւնն ըսած է նորա բերնէն : Արդ կըսուի թէ գետնանն ի փարիզ կուտած է առ ի բողոտութիւն , և այլ ևս չպիտի վերադառնայ : Ռուսիոյ մէջ ալ ուշադրութիւն գրուած է այս դէպքն :

== Երկու օր յառաջ լուր տա-րածուեցաւ թէ՛ Յունաստանի նորակալմը՝ նախարարութիւնն ալ ստիպուեր է հրաժարիլ , և թէ-պէտ չհաստատուեցաւ այս լու-րը , բայց կը կարծուի թէ այդ նախարարք ալ չկրնալով դոհա-ցուցիչ միջոցներ հայթայթել ընդ-դէմ տարապայման անձկութեան պետական գանձուն , պիտի հար-կադրին թոթափել իւրեանց ըս-տանձնած լուծն :

== Յունաստանի մէկ քանի կողմերն այս չարթու գետնա-չարթներ պատահելով՝ բազում չէնքեր կործանեցան և քանի մը մարդիկ մեռան :

Ա Յ Լ Ե Ի Ա Յ Լ Ք

×× Լոյռնիկներն . - Նորաձեռու-թիւնը փոխօրէիլ կերպիւ ամէն բանի վերայ տարածուելով , աղ-գեցուծիւնը ներդարձեց մինչև իսկ ձեռաց մատներուն ըլլուր-ներուն կտրուելուն վերայ ալ : Լուի Ժ Գ . ի Ժամանակ ըլլուր-ներն երկայն կը կտրէին : Լուի Ժ Ե . ի Ժամանակ՝ կտրծ . իսկ յետ այնորիկ թէ՛ երկայն և թէ՛ կտրծ կտրեցին : Ոմանք իւրեանց ըլլուր-ները նորաձեռութեան յարմար կտրուու դիտմամբ , զայնս եր-կարելու ջանք կրնէին : Անտարա-կոյս բարում անպատեհութեանց և հիւանդութեանց առաջքը պի-տի առնուր , եթէ կտրեմք պէտք եղածին պէս : Պէտք է գօհ լինիլ որ նորաձեռութիւնն ստից մատ-ներուն ըլլուրներուն վերայ աղ-գեցուծիւն չէ ըրած : Եթէ ստից ըլլուրները չկտրուին , անյաղ-թելի կերպով կը ծռին և մարմ-նայն մէջ կը մտնեն : Առանց բը-նախօսութեան վերայ տեղեկու-թիւն ստանալու , մարդ կարող է ըմբռնել այս ընդլայնման պատ-ճառն : Յիշուի ձեռաց մատանց ըլլուրներն ալ ծռելու տարմա-դիւր են , սակայն կտրել չեմք մտնար . ընդհակառակն՝ ստից ըլլուրներն կտրելու ուշադը չեմք ըլլար , մինչև որ բթամա-տին ըլլուրները մին մէջ ընկըղ-մին , որով սաստիկ ցաւ կը պատ-ճառեն և ծանրաբայլ կընեն : Այս վիճակին մէջ անյապաղ վի-րաբոյժի դիմել պէտք է : Վիրա-բոյժն յաճախ ըլլուրն արմատէն հանել կըստիպուի , եթէ ուղղու-թիւնը դրսէն ներս լինի : Այս Ժամանակ պէտք է ըլլուրն ար-մատէն լուել և նոյն տեղը դժո-խարարով այրել , որպէս զի այ-նուհետեւ ըլլուրը չմիջ :

×× Մարմնամաղդոմ իւն . - Դարուս գրեթէ սկիզբէն ի վեր մարմնամաղդոմութիւնն տեղ տեղ նորաձեռութիւն մը դարձած է , թէ՛ պատանեաց և թէ՛ պատանահետաց համար : Սակայն հարկ է գիտ-

